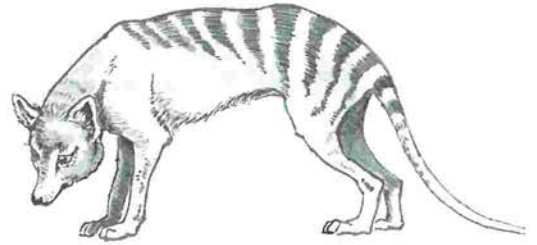

Het is bekend dat dagelijks door onderzoekers nieuwe soorten worden gevonden, vooral ongewervelden. Dagelijks ook sterven andere soorten uit. Nieuwe zoogdieren worden bijna niet meer ontdekt en zeker geen grote. De waarneming van een 'uitgestorven' soort blijft spectaculair, ook als die met twijfels is omringd. En elke vondst heeft haar eigen verhaal.

Gevonden & verloren (1)

Twee walvissen, een buidelwolf en een solenodon

Kan een nieuwe walvissoort als steuntje in de rug van Japan worden gezien omdat Japan altijd heeft beweerd uitsluitend om wetenschappelijke redenen op walvissen te jagen? Volgens *Nature* (20 november 2003) behoren de acht exemplaren die eind jaren zeventig van de vorige eeuw werden gevangen in het zuidelijk deel van de Stille Oceaan en het in 1998 aangetroffen onbekende karkas op een eiland in de Japanse Zee - na DNA-onderzoek - tot een nieuwe soort baleinwalvis. De soort is *Balaenoptera omurai* genoemd, naar de overleden Japanse walvisexpert Hideo Omura en het aantal beschreven baleinwalvissoorten bedraagt nu acht.

Ook voor ons land kunnen we een nieuwe walvis aan het lijstje toevoegen. Op de Maasvlakte spoelde 7 oktober van het vorig jaar een Bultrug (*Megaptera novaengliae*) aan, een jong, achtjarig dier van ongeveer negen meter. Fraaie foto's van de vondst verschenen in de dagbladen en de nieuwsuitzendingen maakten er melding van. De dode walvis was al eerder gesignaleerd maar aanvankelijk werd gedacht aan een Dwergvinvis. Toen het dier in de vaarroute nabij Hoek van Holland dreef, werd het door Rijkswaterstaat Scheveningen weggesleept. Van de werkzaamheden werden foto's gemaakt die aan Naturalis in Leiden,

als kennisverzamelaar van aangespoelde zeezoogdieren in Nederland, werden getoond. Naturalis reageerde enthousiast: op de foto's was duidelijk te zien dat het om een Bultrug ging. Voorzover bekend is het de eerste Bultrug die op ons grondgebied is aangespoeld. Wel werden eerder fossiele resten van bultruggen aangetroffen.

Een eenmaal uitgestorven soort houdt de gemoederen van onderzoekers bezig. Het zijn de kriebels die sommigen jarenlang blijven motiveren.

Dat geldt ook voor de Tasmaanse buidelwolf (*Thylacinus cynocephalus*), in 1936 uitgestorven maar de amateur-onderzoeker Michael Moss wil dat niet geloven. Deze Australiër speurt al tientallen jaren naar sporen van het grootste buidelroofdier dat ooit heeft geleefd. Doordat hij van overheidsgegevens gebruik kon maken, heeft hij nu ontdekt dat er 63 waarnemingen zijn geweest van de dieren in natuurparken in de deelstaat Victoria, waaronder zelfs een melding op 25 kilometer van het centrum van Melbourne. Volgens Moss zijn het meldingen van betrouwbare ooggetuigen die gedetailleerde beschrijvingen van het dier konden maken. De vermeende waarnemingen worden overigens niet als onomstotelijk bewijs erkend, dat gebeurt pas als

er een neergeschoten of aangereiden exemplaar wordt gevonden.

Maar dan ... een erkende waarneming van een vrijwel zeker uitgestorven zoogdier, de vreemde en mysterieuze Cubaanse solenodon (*Solenodon cubanus*).

De kennis van deze vreemde insecteneter, uiterst schuw en overdag onder de grond levend, is uiterst beperkt en voornamelijk gebaseerd op een opgezet exemplaar in het natuurhistorisch museum in Havana. De soort werd in 1861 ontdekt door de Duitse natuuronderzoeker Wilham Peters. In september 2003 zag een boer op Cuba een levend exemplaar. Het dier werd gevangen en de opwindning was groot. Twee dagen lang is de solenodon bestudeerd en daarna gemerkt en weer vrijgelaten. De vondst houdt de hoop levend dat er nog meer exemplaren op Cuba leven.

Zo worden nieuwe of uitgestorven soorten gevonden: door DNA-onderzoek, toevallig of na langdurige speurtochten, dood of levend. Meestal in de vrije natuur, maar ook in archieven en altijd in de krant.

Joost Kazus is onze nieuwe columnist, voorzitter van de KNNV Statutencommissie en secretaris van de KNNV-afdeling Amsterdam.

Boven: Buidelwolf *Thylacinus cynocephalus*.
Onder: Bultrug *Megaptera Novaengliae*. TEKENINGEN: INA MARBUS

(advertentie)

Adverteren in Natura

Bel Adviesburo CADEX

tel. 0111-643307, fax: 0111-644084
Tuin 12, 4307CH Oosterland (Zld)
info@cadex.nl

